

Kennisuitwisselingsmiddag 2015

Datum en tijd	19 november 2015, 12.00-16:00
Locatie	Speelboerderij Elsenhove, Amstelveen
Aanwezig	Peter Bot – Gemeente Amstelveen Jeanine Brederoo - IVN Amstelveen Marcel Clewits - Gemeente Amstelveen Piet Breedijk – Amsterdamse Hengelsportvereniging Maarten Flikweert - Amsterdamse Hengelsportvereniging Cor Groeneveld - Gemeente Amstelveen Ferry van Groeningen – CDA Amstelveen Finette van der Heide - Recreatie Noord-Holland Edwin ter Hennepe - Waternet Rinus Hofs – Gemeente Amstelveen Jaap de Jong – IVN Amstelveen Henk Kooij – Imkervereniging Amstelveen Gerard Korrel – Waterschap Amstel Gooi Vecht Cor Molleman – Gemeente Amstelveen Ruud Oosterhof - Gemeente Amstelveen Maarten Ouboter – Waternet Jeroen Schepers - Groengebied Amstelland Erik Schuilenburg - Hoogheemraadschap Rijnland Simon Vellinga – Keizer Karel College Tessa van Wijnen - GroenLinks Amstelveen Kees Ykema - Ykema tuin en landschapsarchitectuur Groenraad Amstelveen (Pim Golta, Dic van Hummel, Nans Oppèl, Cor Portengen, Vera Sol)

Opening door Peter Bot, wethouder gemeente Amstelveen

Peter heet iedereen van harte welkom op deze middag. Hij ziet veel verschillende partijen in de zaal. Hij wil starten met een nieuwtje uit de gemeente, er zijn een paar krakers gesignaleerd, een paar ijsvogels heeft zich gevestigd in de oeverwaluwand.

Hij noemt de prettige samenwerking met de Groenraad, die gevraagd en ongevraagd advies geeft aan de gemeente. Hij maakt daar dankbaar gebruik van. Deze middag is bedoeld om kennis uit te wisselen en op een hoger niveau te tillen. Hij wenst de aanwezigen een vruchtbare middag.

Opening door Dic van Hummel, voorzitter van de Groenraad

Hartelijk welkom op de kennisuitwisselingsmiddag 2015. U ontving de uitnodiging voor deze middag van Vera Sol en van mij, Dic van Hummel

Dit is de vierde editie van een kennisuitwisselingsmiddag van de Groenraad van de gemeente Amstelveen. De Groenraad is een van de structurele participatieraden en in de Groenraad zijn diverse "groene" organisaties vertegenwoordigd. Een aantal van deze groene organisaties is ook hier vanmiddag aanwezig.

De Groenraad brengt gevraagd en ongevraagd adviezen uit over het omgaan met "groen" in de wijken van Amstelveen, de bebouwde omgeving en over het wel en wee van het veelal agrarische ommeland van de stad Amstelveen.

Deze kennisuitwisselingsmiddag staat de kwaliteit van het Amstelveense parkwater centraal. De Groenraad geeft aan dat de kwaliteit van dit parkwater mogelijk te wensen overlaat: er is zeker in de zomer weinig doorzicht, macro-fauna en macro-flora lijken goeddeels afwezig, niet zelden schemert dicht onder het wateroppervlak een vermoedelijk dikke laag organisch materiaal.

Navraag leverde op dat er geen geregelde monitoring plaatsvindt van parkwater van zuurstofgehalte, voorkomen van flora en fauna.

De Groenraad is vaak enthousiast over de deskundigheid waarmee het Amstelveense wijkbeheer planten en bomen koestert. Er is goede samenwerking tussen gemeente en het IVN over de stand van gierzaluwen, huismussen en vlermuizen. De gemeente scoorde de afgelopen jaren met goede resultaten bij twee Ententes Florale op het schaalniveau van Europa en van Nederland. De city-marketing van Amstelveen is dan ook terecht gericht op de kwaliteit van het groen. De Groenraad adviseert om nu de blik te richten op blauw, symbool voor schoon water met boeiende beesten en planten. Een ecologisch een-tweetje : het plaatsen van ijsvogelbroedpijpen zal mogelijk de broedresultaten van de ijsvogel helpen; mits er visjes te vangen zijn in helder water. En het in januari 2016 niet hard gaat vriezen.

Vorig jaar kondigden wij een kennisuitwisselingsmiddag over het thema van vandaag reeds aan. De Groenraad vernam dat een waterzuiveringsproject binnen Mooi Amstelland het niet ging redden en hoe nu verder ? Dat was in november 2014 reeds de vraag. Al jaren komt de matige kwaliteit van het water van de Amstelveense Poel terug op overlegagenda's.

Wij zijn verheugd dat er veel reactie is gekomen op onze uitnodiging voor deze overlegmiddag. Ik noem de aanwezige organisaties en instituten hier. De gemeente Amstelveen, waaronder de wethouder, vanzelfsprekend hopen op een mooi resultaat in de komende maanden en jaren, Waternet als belangrijke partij bij het realiseren van spannend blauw, het waterschap Amstel, Gooi en Vecht en het hoogheemraadschap Rijnland, zeer betrokken bij het verzorgen van het oppervlaktewater in de regio. Hoopvol is het expliciet noemen van de Amstelveense Poel in het Waterbeheerplan 5 van het hoogheemraadschap met een looptijd van 2016 tot in 2021. Het Keizer Karel College, een Amstelveense middelbare school met een bloeiende technasiumafdeling, biedt aan om metingen te verrichten die richting kunnen geven aan het oppeppen van de waterkwaliteit. Een niet te missen kans, ook wanneer wij denken aan NME: Natuur- en Milieu Educatie. De Amsterdamse Hengelsport Vereniging als belanghebbende voor een recreatief aspect, het IVN als belanghebbende bij een spectaculaire fauna en flora. Gemeenteraadsleden van diverse gezindte die vanuit de raadszaal hopelijk voortgang van verbeteringen zullen bewaken. Groengebied Amstelland is aanwezig, tuin- en landschapsarchitectuur, recreatie Noord-Holland en natuurlijk de Groenraad als spin in het web van regelgevers, uitvoerders, onderzoekers en belanghebbenden.

Deze bijeenkomst heeft voor nieuwe impulsen hopelijk veel te bieden en lettend op de aanwezigheid van personen uit diverse invalshoeken zijn interessante contacten voor de hand liggend. Wij hopen op een ontspannen, informele sfeer, waarbij niemand schroomt om elkaar te attenderen op mogelijkheden.

Het doel van deze middag moge duidelijk zijn: ik schets een arcadisch beeld met een geelgerande waterkever die een dans uitvoert met een staafwants rond een toefje aarvederkruid, terwijl op afstand een bittervoortje bewonderend toekijkt.

Aan het eind gekomen van dit welkomstwoord het volgende. Er zijn externe deskundigen. We hebben twee lezingen. Na elke presentatie is er steeds ruimte voor discussie en er is hopelijk veel wandelgangenoverleg. Wissel contactgegevens uit, geniet en maak prettig gebruik van het enthousiasme van de aanwezigen. Veel plezier.

Kees Ykema, over een project geïntegreerd werken binnen de Hollandse waterstad Gouda

Kees heeft een ander onderwerp gekozen dan aangekondigd in het programma, omdat hij denkt dat de aanwezigen veel zullen herkennen en hopelijk ook nieuwe dingen horen. Het gaat over het verbinden van werelden. De werelden waar het over gaat zijn de verschillende partijen die om de tafel zitten bij een project, zoals waterdeskundigen, cultuurdeskundigen, technici en lokale partijen.

Kees heeft als inwoner van de binnenstad in Gouda meegedaan in een project dat ging over het historische waterstelsel van de stad Gouda. Hij heeft daar veel van geleerd. Het project startte met een ronde tafel waarbij veel verschillende partijen aanwezig waren. Partijen met verschillende belangen die niet vanzelfsprekend met elkaar samenwerkten. In dit project is dat gelukt. Dat kwam door de opzet van het project. Van te voren zijn afspraken gemaakt over de werkwijze, bijvoorbeeld we gaan zelf beslissen over de inhoud, we gaan uit van de eigen kennis aan tafel, en we gaan naar de mensen toe. Dat laatste betekent dat ze zelf het veld ingegaan zijn, zelf daadwerkelijk mensen zijn gaan interviewen om de kennis over het gebied naar boven te halen. Kees laat via oude foto's de ontwikkeling van de stad zien. Zo had de Donkere Sluis een bijzondere functie bij het schoonspoelen van de Goudse waterwegen. Later werden veel grachten gedempt.

Het project was gericht op het o.a. verlengen van de tijd die toeristen in de stad doorbrengen, en herstel van werking van bruggen en sluizen zodat er een doorvaarroute door de binnenstad mogelijk is via een Staande Mastroute en een vaarroute voor de kleine vaart. Ook wilde men een gracht terug brengen. Een doel van het project was kennis delen met andere watersteden en kennisoverdracht naar het publiek. Gestart is met een haalbaarheidsstudie. Daarvoor is allerhande informatie verzameld, juridische, cultuurhistorische en technische. Knelpunten zijn in kaart gebracht en in een leesmap geordend. Hier was ook een ingenieursbureau bij betrokken. Dit is in één week tijd uitgevoerd, als een soort snelkookpan. Er is veel geleerd van dit geïntegreerd werken. De samenhang van het systeem is voor iedereen duidelijk geworden. De mensen om de tafel hebben begrip gekregen voor elkaars standpunten. In het begin werd er veel geknokt, maar daarna werd er met plezier samengewerkt. Rijnland heeft meer aandacht gekregen voor cultuurhistorie, er wordt niet alleen meer naar veiligheid gekeken. Er zijn ook zaken anders dan verwacht. Pas na twee jaar intensief werken werd er goed samengewerkt. Hoe concreter men werd hoe meer de belangen ogenschijnlijk tegenover elkaar kwamen te staan. Als resultaat van het project is er veel gerestaureerd, er zijn bruggen gemaakt. De deelnemers hebben interviewtechnieken geleerd, hoe de kennis in het veld gehaald kan worden en hoe je geïntegreerd kunt werken.

Discussie

Finette constateert dat er dus geen gracht terug is gekomen. Kees moet dat beamen, maar zegt dat er wel een verbinding is gemaakt tussen twee waterwegen en dat er veel kunstwerken zijn gerestaureerd. Gerard wil weten hoe lang het project gelopen heeft. Kees antwoordt dat de kunstwerken binnen 10 jaar gerealiseerd zijn. Belangen moesten goed verankerd worden en de kosten helder **gemaakt**. Weerstand is in 5 jaar tijd zoveel mogelijk weggehaald. En de waterkwaliteit is verbeterd door realisatie van die verbinding. De Staande Mastroute is niet gerealiseerd, maar je kunt wel met een behoorlijke **sloep door de grachten varen**.

Dic vraagt of er ook ecologen aanschoven. Kees bevestigt dat. Dic heeft een vraag voor de zaal: zijn er mogelijkheden om de aanpak die Kees geschetst heeft in de gemeente te gebruiken?

Gerard reageert. Hij heeft ervaring met een vergelijkbare aanpak. Eerst wordt een concept startnotitie gemaakt op basis van input van alle betrokken partijen. Deze startnotitie wordt weer aan die partijen voorgelegd. Dit geldt voor gebiedsplan Zuideramstel en ook voor alle dijktrajecten. Het Waterschap haalt er steeds vroeger mensen bij. Dic vraagt naar de ervaringen. Gerard zegt dat er vroeger veel beroepszaken waren en nu veel minder. Het is niet duurder en planmatig ook beter. Kees wil wel een misverstand weghalen: als je mensen erbij betreft ben je er nog niet. Wat doe je met de informatie die mensen geven? Je moet ook vertellen wat je met die informatie hebt gedaan. Gerard geeft aan dat je inderdaad wel moet terugkoppelen. Peter vult aan nee is ook een antwoord. Ruud vraagt wie de eindbeslissing genomen heeft. Kees meldt dat de financiële en technische onderbouwing in het haalbaarheidsonderzoek zijn opgenomen. Maar voor de complete uitvoering was niet voldoende budget. De gemeente heeft meebetaald aan de bruggen, Rijnland heeft ook een deel betaald. Ruud concludeert dat er dus 30 plannetjes waren die door verschillende partijen zijn uitgevoerd. Kees bevestigt dat en zegt dat het ook over veel jaren verspreid is. Pim vraagt zich af wie de eindverantwoordelijke is als we de waterkwaliteit in Amstelveen zouden willen verbeteren. Kees stelt dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is, bewoners, waterschap, gemeente. Er is niet één eigenaar, maar er is wel een initiatiefnemer nodig. Peter meldt dat dat de reden is dat de gemeente de diepte van de Poel heeft op laten meten en dat rapport naar Rijnland gestuurd. Om te hopen dat er wat mee gebeurt.

Rinus vindt het goed om te horen dat de waterkwaliteit in de gemeente gemeten wordt en vraagt waar hij die informatie kan vinden. Gerard stelt dat die informatie in principe openbaar is en op internet te vinden zou moeten zijn, maar dat dat momenteel nog niet mogelijk is. Dat gaat wel gebeuren.

Erik vraagt aan Kees of er een gezamenlijk besluit is genomen of een advies. Kees meldt dat de groep geen beslissingsbevoegdheid had, er is een advies uitgebracht.

Finette heeft nog een laatste vraag: die ene week waarbij gewerkt is aan het haalbaarheidsonderzoek, was iedereen de hele tijd aanwezig? Kees geeft aan dat er een team van 9-12 mensen die week continu heeft gewerkt.

Dic sluit de discussie en stelt voor een korte pauze te nemen voor een drankje en om te netwerken.

Maarten Ouboter over "Waterkwaliteit in Amstelland en de Amstelveense parken"

Maarten heeft een presentatie voorbereid waarin diverse zaken aan de orde komen. Bijvoorbeeld wat is belangrijk voor de biodiversiteit in water: geen overmatige belasting door bijvoorbeeld riolering, bladval of hondenpoep, en voldoende diepte, zodat er ook ruimte is voor de vissen in de winter. Via een groot aantal kaarten waarin de geschiedenis van het Amstellandgebied te volgen is, leidt Maarten de aanwezigen door de ontwikkelingen. Op zeker moment een aantal eeuwen geleden is aanvoer van vers water via Gouda gestopt omdat de verbinding afgesloten is door het peil te verlagen. De Amstel stroomt dus niet, behalve als de gemalen aan staan. Dit heeft consequenties voor de waterkwaliteit. De kwaliteit van het water hangt ook af van de kwaliteit van het water dat het gebied in stroomt. Als het nat is krijgt Amstelland water uit de verschillende gemalen in het gebied; als het droog is krijgt Amstelveen alleen water van de polder Groot Mijdrecht. Dat is brak water, grondwater. Amstelland heeft daardoor een brak karakter gekregen. Het brakke karakter beïnvloedt de planten in het gebied. Daarnaast is er ook een grote vracht van voedsel uit een tiental zuiveringen. Na 2005 wordt er veel minder stikstof in het gebied geleid door investeringen in een grote nieuwe zuivering, die enerzijds meer voedingsstoffen uit het water haalt en anderzijds ook op een andere plek loost. Sinds de zuivering verplaatst is, is de ecologie van de Amstel sterk verbeterd.

Om aan te sluiten bij Europese eisen over het meten van biodiversiteit worden nu 4 aspecten van het water gemeten: vis, algen (fytoplankton), waterbeestjes en waterplanten. De kwaliteit van het Amstelveens water is ook in 2015 nog niet goed. Verbinding met andere wateren zorgt in het algemeen voor verbetering van waterkwaliteit. Maar wellicht is het ook nuttig om sommige systemen geïsoleerd te houden voor speciale soorten. Maarten citeert hierbij een uitspraak van een ecooloog: matigheid leidt tot biodiversiteit. Niet alle versnippering is slecht. Maar je hebt wel dynamiek nodig. Belangrijke gebieden moeten verbonden worden. In een afgesloten gebied zou een soort kunnen uitsterven. Denk aan de ringslang in de Poel die DNA van buiten het gebied nodig heeft om te kunnen overleven.

Maarten ziet een collectieve uitdaging om te kijken waarom de situatie is zoals het is, en wat we kunnen doen om het de goede richting op te laten gaan. Je moet een diagnose stellen en daarna een maatregelenpakket vaststellen. Een gezamenlijk doel stellen en lopend geld wellicht anders besteden. De Zuider Legmeerpolder krijgt veel fosfaat die waarschijnlijk afkomstig is uit de glastuinbouw. Ook het Landje van Geijsel heeft een hoge fosfaatdruk. Dit komt door de hoge waterstand. Maarten laat zien dat het water uit de Nieuwe meer in de Braak terecht komt via inlaten voor het sportpark en het Thijsssepark. Omdat de Nieuwe meer een erg diepe plas is is de kwaliteit van het water relatief goed. Rinus constateert dat de kwaliteit van het water uit de Hoornsloot beter is geworden.

Discussie

Maarten is nog niet klaar met zijn presentatie, maar de discussie start al. In Berlijn heeft Maarten veel bladval gezien, maar de kwaliteit van het water was erg goed. De foto's die hij gemaakt heeft illustreren dat. Hij constateert dat bladval dus geen probleem hoeft te zijn. Gerard vraagt naar redenen. Maarten geeft aan dat dat water stroomt, dus dat helpt wellicht. En het bodemtype is anders. Hij kent ook een voorbeeld uit Nederland: in Beuningen waren veel bomen en waren toch mooie watergangen. Een stilstaande sloot kan er toch mooi uitzien. Hij vindt doorspoelen een zwaktebod, je moet eerst kijken naar andere opties. Hoe zit het met mogelijke overmatige belasting door aangrenzende particuliere tuinen, rioleringen, brood voor eendjes, hondenpoep, ga alles in kaart brengen.

Kees heeft nog een ander probleem, de wateroverlast door klimaatverandering. Dat vraagt meer waterbergingen.

Henk wil inbrengen dat hij vlak bij een vijver woont die vanwege bladval in korte tijd helemaal "verrot" was. Overmatig bladval kan veel veroorzaken. Maarten stelt dat je een lijst moet bedenken. Jeroen oppert om een sloot anders te beheren, bijvoorbeeld de planning zo aanpassen dat je het blad op het juiste moment kunt verwijderen. Ruud stelt dat je een situatie ook zou kunnen accepteren. Hij weet van een vijver met erg veel kroos, die heel veel krakeenden aantrok. Henk stelt dat het onder de laag kroos wel dood is. Maarten stelt dat het belangrijk is om te zoeken naar meervoudige oplossingen.

Ruud vraagt of brood voor de eendjes echt een probleem vormen. In Amsterdam wel. Rinus denkt dat je het in bepaalde gebieden moet reguleren.

Kees vult aan dat in de buurt waar hij woont er een eetbare buurttuin is. Het vallend blad wordt door de bewoners in korven gedaan, de gemeente kon het onderhoud niet betalen.

Rinus vraagt of de presentatie van Maarten ergens in te zien is. Hij zal op de website van de Groenraad gezet worden.

Maarten heeft twee kaarten van de beheersgebieden van AGV en Rijnland, die de wateren in Amstelveen beheren. Maarten heeft contact gelegd met het KKC en stelt de kaarten ter beschikking voor een project op school.

Sluiting door Dic

Bedankt voor uw inbreng en aanwezigheid. We sluiten af met een drankje. Feedback is zeer gewenst en helpt bij het organiseren van een vijfde kennisuitwisselingsmiddag te organiseren. Speciaal dankwoord aan Elsenhove voor het beschikbaar stellen van de ruimte.

De Groenraad hoopt zo een bijdrage te leveren bij het opstellen van nieuwe plannen bij het inrichten van de ruimte en biedt zich uitdrukkelijk aan voor participatie in de toekomst. Wij vernemen graag als follow up hoe lijnen worden uitgezet en worden onderhouden.